

KÚRIA

Bhar.II.1513/2012/9.szám

A Kúria, mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2013. február hó 21. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az emberölés büntettének kísérlete és más bűncselekmények miatt indított büntetőügyben a vádlott és védője által benyújtott fellebbezéseket elbírálva a Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.31/2012/15. számú ítéletét az 1 rendbeli rongálás vétsége (Btk. 324.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] vonatkozásában hatályon kívül helyezi és e cselekmény tekintetében az eljárást megszünteti.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A 20 (húsz) évi elhalasztásba beszámítani rendeli a másodfokú ítélet meghozatalától a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt.

A harmadfokú eljárás során felmerült 6000 (hatezer) forint bűnügyi költséget a vádlott köteles az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A Komárom-Esztergom Megyei Bíróság a 2011. október 3. napján kelt 5.B.442/2010/47. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rendbeli emberölés büntettének kísérletében [Btk. 166.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés h) pontja; Btk. 16.§], 1 rendbeli kifosztás büntettében [Btk. 322.§ (1) bekezdés b) pont], és 2 rendbeli rongálás vétségében [Btk. 324.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pontja].

Ezért őt - mint erőszakos többszörös visszaesőt - 20 év fegyházbüntetésre, és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság B.1130/1988/11. számú ítéletével kiszabott életfogytig tartó szabadságvesztésből a Csongrád Megyei Bíróság 2009. március hó 16. napján kelt és jogerős F.128/2009/3. számú végzésével engedélyezett feltételes szabadságot megszüntette.

A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 20 évvel elhalasztotta. A 20 év elhalasztásba beszámítani rendelte a vádlott által előzetes fogva tartásban töltött időt. Megállapította, hogy az ítélettel kiszabott 20 év határozott ideig tartó szabadságvesztés nem hajtható végre.

Rendelkezett a büntetőeljárás során lefoglalt bűnjelekről, a magánfél által előterjesztett polgári jogi igényről és a felmerült bűnügyi költség megfizetéséről.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a vádlott

- azzal a cselekményével, hogy 2010. május 16. napján a sértettet először egy 11 cm pengehosszúságú késsel kis- és közepes erővel, majd viszonylag nagy erővel több esetben megszúrta, ezt követően kést váltott és egy kb. 30 cm hosszúságú ún. nagyméretű Zepter késsel a hasán ismételten nagy erővel megszúrta, melynek következtében a sértett életveszélyes sérülést szenvedett, az életveszély közvetlen volt és e sérülést csak a gyors és szakszerű orvosi beavatkozás hátráltatta el, egyébként a sértett halála bekövetkezett volna, megvalósította a Btk. 166.§ (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés h) pontja szerint minősülő különös visszaesőként elkövetett emberölés büntettének a Btk. 16.§-a szerinti kísérletét;
- azzal a cselekményével, hogy 2010. május hó 16. napján, miután többször megszúrta, életveszélyesen megsebesítette a sértettet, elvette annak Nokia 6300 típusú mobiltelefonját és ezzel együtt távozott a lakásból, majd azt ismeretlen körülmények között eldobta, megvalósította a Btk. 322.§ (1) bekezdés b) pontja szerint minősülő kifosztás büntettét;
- azzal a cselekményével, hogy 2010. május 13. napján összetörte a sértett berendezési tárgyait, illetőleg a sértett személyes használati tárgyait megrongálta, megsemmisítette, használhatatlanná tette, megvalósította az 1 rendbeli, a Btk. 324.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő rongálás vétségét;
- azzal a cselekményével, hogy 2010. május 16. napján szándékosan összetörte, használhatatlanná tette a sértett2 Nokia M95 típusú 25.000 Ft értékű mobiltelefonját, megvalósította az 1 rendbeli, a Btk. 324.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő rongálás vétségét.

A kétirányú fellebbezés okán eljáró Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság - mely másodfokú eljárásban az ügyész a vádlott terhére bejelentett fellebbezést visszavonta - a 2012. szeptember hó 27. napján megtartott nyilvános ülésen meghozott Bf.31/2012/15. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta:

a vádlottat - a sértett2 sérelmére elkövetett - 1 rendbeli rongálás vétségének [Btk. 324.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] vádja alól felmentette, a tulajdon elleni szabálysértés miatti eljárást megszüntette;

a terhére megállapított további bűncselekményekért az első fokon alkalmazott fő- és mellékbüntetést tekintette kiszabottnak;

a magánfél polgári jogi igényét egyéb törvényes útra utasította;

a 20 év elhalasztásba beszámítani rendelte az elsőfokú ítélet kihirdetése napjától további előzetes letartóztatásban töltött időt.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy az első fokú ítéletet az azt megelőző eljárással együtt felülbírált.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást megalapozottnak találta, azt kizárólag három dologban - egyrészt az élet elleni cselekmény elkövetésének pontos időpontjával, amely 2010. május 16.; másrészt a sértett életkorával - aki 1969. április 2-án született -, harmadrészt a sértett tulajdonát képező ingóságok megrongálásában okozott tényleges kár összegével (80.750 forint) egészítette ki, illetve pontosította.

Indokolása szerint a vádlott emberölési cselekménye szándékos elkövetés eredménye; a sértett2 sérelmére elkövetett rongálás vétsége tekintetében ugyanakkor megállapította, hogy a megváltozott szabálysértési értékhatárra tekintettel ez a cselekmény már nem bűncselekmény, hanem szabálysértésnek minősül. Miután azonban a cselekmény elkövetése és elbírálása között két év eltelt, így az Sztv. 6.§ (6) bekezdésére figyelemmel elévült a tulajdon elleni szabálysértés az elbíráláskor hatályos törvények értelmében. E miatt a vádlottat e bűncselekmény alól felmentette, a tulajdon elleni szabálysértés miatti eljárást pedig megszüntette [Be. 267.§ (1) bekezdés a) pont; Be. 337.§ (1) bekezdés].

A halmazat lévén megváltozott bűncselekmények körére tekintettel az elsőfokú bíróság által alkalmazott fő- és mellékbüntetést tekintette kiszabottnak.

Egyebekben indokát adta a rendelkező rész további rendelkezéseinek jogszabályhely feltüntetésével.

*

Miután a Győri Ítéltábla a vádlottat a sértett2 sérelmére elkövetett rongálás vétségének vádja alól az elsőfokú bíróság

marasztaló döntését követően - az időközben bekövetkezett, a szabálysértési értékhatárt megváltoztató - jogszabályváltozás okán felmentette, erre figyelemmel a Be. 386.§-ának (1) bekezdés c) pontja alapján a harmadfokú eljárás lehetősége megnyílt.

A másodfokú ítélet ellen - annak kihirdetésekor - a vádlott és védője fellebbezést jelentettek be, a 2012. szeptember 27-i tárgyalásról készült jegyzőkönyv jogorvoslati indokolást nem tartalmaz.

A vádlott a bejelentett fellebbezést követően a Legfőbb Ügyészséghez címzett panaszában, valamint a Kúriához írott beadványaiban az első- és másodfokon eljáró bíróságok ítéleteivel kapcsolatban az alábbiakat sérelmezte:

- tévesen állapították meg, hogy különös visszaeső, ezért az élet elleni bűncselekményének a minősítése [Btk. 166.§ (1) bekezdés h) pont] sem helytálló;
- megalapozatlan a másodfokú ítéletnek az a megállapítása, hogy a tanúk egybehangzóan állították, hogy a nagyméretű késsel követte el a hasi szúrást; a tanúktól ugyanis nem létezik ilyen állítás. Beadványa szerint a tanúk láthatták a kést a kezében (ezt nem tagadja), de annak láthatósága nem azonos annak használatával;
- kifogásolta, hogy nem vizsgálták körültekintően
 - elhangzott-e ölésre irányuló kijelentés a részéről;
 - a konkrét tudattartalmát;
 - sérelmezte, hogy nem vizsgálták a szúrás jellegét, irányított szúrás volt-e, vagy sem.

A vádlott szerint a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján konkrét bizonyíték nem merült fel az eljárás során az ölési szándék megállapítására vonatkozóan; ennek okán törvénysértő az első- és másodfokú bíróság emberölésben (első fokon eshetőleg, másodfokon egyenes szándékkal) való bűnösség megállapítása.

Beadványaiban fentiekén túlmenően úgy nyilatkozott, hogy elfogultan jártak el vele szemben a bíróságok.

A Legfőbb Ügyészség BF.2888/2012. számú átiratában a vádlott és védője fellebbezését - indokaitól eltérően - részben, a sértett sérelmére elkövetett rongálás vétségében történő bűnösség megállapítása tekintetében alaposnak, egyebekben alaptalannak tartotta.

Átirata szerint

- a vádlott korábbi elítéléseit tartalmazó tényállásrész hiányos, az első fokú ítélet 3. oldalán a 4.) pont alatt feltüntetett elítélés vonatkozásában a bűncselekmények elkövetési idejének feltüntetését tartja indokoltnak;
- álláspontja szerint az eljáró másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a terheltet az ölési cselekményben

egyenes szándék vezette, az eljárás bíróságok pedig a jogszabálynak megfelelően állapították meg, hogy a vádlott az élet elleni cselekményt különös visszaesőként követte el,

- ugyancsak törvényesen került sor annak megállapítására, hogy a vádlott erőszakos többszörös visszaeső;
- ezzel szemben törvénysértően került sor a vádlott bűnösségének megállapítására a sértett sérelmére elkövetett rongálás vétsége [Btk. 324.§ (1) (2) a)] miatt, miután a sértett - mint a vádlott hozzátartozója - magánindítvánnyal nem élt, ennek hiánya pedig a büntethetőséget kizárja;
- megállapította, hogy a másodfokú bíróság ítéletében nem tért ki az első fokon eljárás bíróság kizárását megtagadó végzés elleni fellebbezésre, azonban utalt arra, hogy a terhelt beadványaiban az elfogultsággal kapcsolatban új tény, körülményt nem fogalmazott meg.

Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria az első- és a másodfokú bíróság ítéletét a sértett sérelmére elkövetett rongálás vétsége vonatkozásában helyezze hatályon kívül, és e cselekmény miatt az eljárást szüntesse meg, egyebekben az első- és másodfokú ítéletet hagyja helyben.

*

A Kúria az ügyben a Be. 393.§-ának (2) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott.

A vádlott védője csatlakozott az ügyészség indítványához a tekintetben, hogy a vádlottal szemben az élettársa sérelmére elkövetett rongálás bűncselekménye miatt indult eljárást - magánindítvány hiánya okán - a harmadfokú bíróság szüntesse meg. Előadta továbbá, hogy az emberölés büntetvének kísérlete vonatkozásában a bizonyítási eljárás nem tisztázta kétséget kizáróan, hogy a sértett hasi szúrását melyik kés okozta, nem adtak egyértelmű választ a bíróságok arra, hogy a vádlott az élet elleni cselekményét egyenes, vagy eshetőleges szándékkal valósította meg, e cselekményt életveszélyt okozó testi sértés büntettként indítványozta értékelni. Kérte, hogy a vádlottat a terhére megállapított kifosztás bűncselekménye alól a Kúria mentse fel, miután álláspontja szerint a terhelt szándéka nem a dolog eltulajdonítására irányult, hanem annak megsemmisítésére. Végül jelezte, hogy a bíróság kizárása tárgyában bejelentett védői jogorvoslattal a másodfokú bíróság nem foglalkozott.

A Legfőbb Ügyészség képviselője az írásbeli nyilatkozatában foglaltakkal egyező tartalommal szólalt fel. Kiemelte, hogy törvényes a másodfokú bíróságnak az az álláspontja, miszerint a vádlott az ölési cselekményt egyenes szándékkal hajtott végre. A kifosztás cselekményével kapcsolatban rámutatott, hogy az ítéleti tényállás arra adatot nem tartalmaz, miszerint a vádlott a sértett

telefonjával mit tett, ezért a védő érvelését és indítványát e körben nem tartotta helytállónak.

A vádlott az utolsó szó jogán tett felszólalásában úgy nyilatkozott, hogy a sértettet nem akarta megölni, őt a cselekmény során a féltékenység vezette, ha valóban meg akarta volna ölni a sértettet, akkor addig nem hagyja el a helyszínt, amíg nem hal meg a sértett.

A Kúria a harmadfokú eljárás során megállapította, hogy a vádlott és védőjének (másod)fellebbezése nem alapos.

A vádlott esetében - a Be. 386.§-a (1) bekezdésének c) pontjára tekintettel - kétségtelenül megnyílt a harmadfokú eljárás lehetősége, mivel a másodfokú bíróság a bűnösség kérdésében az elsőfokú bírósághoz képest eltérő rendelkezést (is) hozott. A sértett² sérelmére elkövetett rongálás vétsége [Btk. 324.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pontja] alól ugyanis a másodfokú bíróság a vádlottat felmentette és vele szemben a tulajdon elleni szabálysértés miatt indult eljárást megszüntette, szemben az elsőfokú bírósággal, amely e cselekmény miatt a vádlott bűnösségét megállapította.

A Kúria a Be. 367/A.§ (1) bekezdésének a), és d) pontjában a rendes jogorvoslatra feljogosítottak fellebbezése alapján eljárva - a Be. 387.§-ának (1) és (2) bekezdése szerinti terjedelmében - a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet, az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt felülbírálta abból a szempontból is, hogy az eljárási szabályokat az elsőfokú, illetőleg a másodfokú bírósági eljárásban megtartották-e.

Ennek során nem észlelt olyan - a Be. 399.§ (1) - (4) bekezdése szerinti - feltétlen hatályon kívül helyezési okot képező eljárási szabálysértést, amely az ügy érdemi elbírálását kizárja.

Az iratok alapján megállapítható, hogy a vádlott az első fokon eljáró bíró ellen elfogultságot jelentett be, mely bejelentést még az első fokú ítélet kihirdetését megelőzően a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 7.Bkk.434/2011/2. számú határozatával elbírálta, és a tárgyaló bíró kizárását megtagadta.

Kétségtelen, hogy a vádlott védője az első fokú ítélet elleni fellebbezésében a kizárást megtagadó döntést kifogásolta, és a másodfokon eljáró Győri Ítéltábla ezzel a kérdéssel nem foglalkozott. A Kúria, mint harmadfokú bíróság e körben megállapítja annak előrebocsátása mellett, hogy a végzésből kitűnően minden alapot nélkülözött az elfogultsági kérelem előterjesztése, hogy a másodfokú bíróságnak e kérdésben való állásfoglalás hiánya - a mulasztás tényének megállapítása mellett - nem olyan eljárási szabálysértés, amely - szemben a fentiekben

felhívott Be. rendelkezésekkel - abszolút hatályon kívül helyezést vonna maga után.

A Kúria, mint harmadfokú bíróság azt is megállapította, hogy törvényesen járt el a másodfokú bíróság akkor, amikor a vádlottat a sértett² sérelmére elkövetett rongálás vétsége [Btk. 324.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pontja] miatt emelt vád alól felmentette, és a tulajdon elleni szabálysértés miatt indult eljárást megszüntette (Be. 267.§ (1) bekezdés a) pont, Be. 337.§ (1) bekezdés].

A kialakult ítélkezési gyakorlatnak megfelelően vizsgálta az egymással bűnhalmazatban álló cselekményeknél a Btk. 2.§-a szerinti időbeli hatály érvényesülését.

A büntetőtörvény időbeli hatályára az általános szabály az, hogy a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni.

A Btk. 2. § második mondata kizárja az új büntető törvény visszaható erejét, de ez alól kivételt tesz. Kivétel az az eset, amikor az elkövetéskor még bűncselekményt megvalósító magatartás az elbíráláskor hatályban lévő törvény szerint már nem bűncselekmény, vagy bűncselekmény ugyan, de azt az új törvény szerint enyhébben kell elbírálni. Tehát az alkalmazásra kerülő jogszabály kiválasztásánál mindig csak két jogszabály jöhet szóba: az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályban lévő, ha esetleg a kettő között hatályban volt egy harmadik jogszabály is, annak alkalmazására sohasem kerülhet sor.

A törvény szövegéből következően a Btk. 2.§-a alkalmazásának kérdése mindig a vád tárgyává tett bűncselekményre, illetve bűncselekményekre konkretizálva vizsgálandó.

Ez azt jelenti, hogy a Btk. 2.§-a szerinti időbeli hatály érvényesülését bűncselekményenként kell vizsgálni. Elsőként az vizsgálandó, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmény az új törvény értelmében is bűncselekmény-e. Amennyiben már nem, a Btk. 2.§-a második mondatának első fordulatából kitűnően az új törvény alkalmazása kötelező, vagyis ekkor e bűncselekmény tekintetében a büntetőeljárás - a Be. 6.§-ának (3) bekezdés a) pontjában jelzett akadályára tekintettel - nem folytatható, azt meg kell szüntetni, vagy felmentő ítéletet kell hozni. Ezért ilyenkor fel sem merülhet annak a mérlegelése, hogy az elbírálás szempontjából melyik törvény az enyhébb. Ha viszont a vádban foglalt többi, vagy a vádban foglalt valamennyi cselekmény vonatkozásában az elkövetéskor fennálló büntetőjogi felelősség az új törvény szerint sem szűnt meg, a "régi" és az "új" törvény teljes összevetésével kell megállapítani, hogy összehatásában melyik eredményez enyhébb elbírálást, figyelemmel a Btk. 2.§-a második mondatának második fordulatára. Ekkor valamennyi bűncselekményre nézve vagy az elkövetéskor, vagy pedig az elbíráláskor hatályos jogszabályt egységesen kell alkalmazni, a büntető anyagi jogi rendelkezések

(részben az elkövetéskor, részben az elbíráláskor hatályos rendelkezések) együttes, kombinatív alkalmazására nem kerülhet sor. Ennek indoka az, hogy a bűnhalmazatban álló cselekményeknél a Btk. 85. §-ának (1) bekezdéséből következően egy - halmazati - büntetést kell kiszabni, illetőleg egységesen lehet intézkedést alkalmazni, ez pedig - ha eltérő büntetőjogi szabályozásra épül - részint a büntetéskiszabási tevékenység áttekinthetetlenségét idézheti elő, részint - amennyiben a jogszabályok összhangja nem teremthető meg - jogtechnikai nehézséget okozhat.

A kifejtettek okán tehát a Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a sértett² sérelmére elkövetett rongálás vétsége a megváltozott szabálysértési értékhatárra tekintettel már nem bűncselekmény, hanem szabálysértésnek minősül. A Győri Ítéltábla e megállapítása az egyes bűncselekmények szabálysértési alakjait meghatározó, a 2012. évi II. törvény 253.§ (1) bekezdésével módosított Btké. 28.§-a (1) bekezdésének f) pontján alapul, amely 2012. április 15-i hatálybalépéssel a rongálás (Btk.324.§) esetében a szabálysértési értékhatárt felemelte ötvenezer forintot meg nem haladó károkozásra.

Helyesen állapította meg azt is a másodfokú bíróság, hogy miután a cselekmény elkövetése és az elbírálása között eltelt két év, ezért az egyébként tulajdon elleni szabálysértésnek tekintendő cselekmény (Sztv. 177.§ (1) bekezdés b) pontja) miatt nincs helye szabálysértési felelősségre vonásnak (Sztv. 6.§ (6) bekezdés).

*

A Kúria megállapítja, hogy az első- és a másodfokú bíróság az eljárást a perjogi szabályokat betartva folytatta le, indokolási kötelezettségének a szükséges mértékben eleget tett, mérlegelő tevékenységéről, illetve annak eredményéről ellenőrizhető módon számot adott.

A Be. 388.§ (1), illetve (2) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú ítélet alapját képező tényállásra, ha az további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott, vagy az iratok alapján azzá tehető, ekként a helyes tényállás megállapítható, a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető.

A harmadfokú bíróság értelemszerűen azt vizsgálta, hogy a másodfokú bíróság által irányadónak tartott tényállás megalapozott-e. Ezalatt értendő az elsőfokú ítélettel megállapított és a másodfokú bíróság által megalapozottnak tartott tényállás.

A másod- és harmadfokú bíróság számára egyaránt adott ugyanis a megalapozatlanság vizsgálatának törvényi lehetősége és ugyanaz értendő a megalapozatlanság okai alatt ([Be. 351.§ (2) bekezdés]).

A megalapozatlanság közvetlen kiküszöbölésének (a reformációs jogkörnek) azonban eltérő a terjedelme. A másodfokú bíróság akár -

a törvényi korlátok között felülmérlegeléssel - eltérő tényállást is megállapíthat [Be. 352.§ (1) bekezdés b) pontja, és (3) bekezdés]. A harmadfokú bíróság viszont a tényállást csupán kiegészítheti (az abból hiányzó ténymegállapításokat pótolhatja), és helyesbítheti (a meglévő ténymegállapítást módosíthatja, mellőzheti).

A két terjedelem közti különbség lényege, hogy a kiegészítés, helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt nem. Ami pedig kívül esik a harmadfokú bíróság - a másodfokú bírósághoz képest szűkebb - reformációs jogkörén, az értelemszerűen a hatályon kívül helyezési (kasszációs) jogkörbe kerül [Be. 399.§ (5) bekezdés].

Mindezeket előrebocsátva a Kúria a felülbírálat eredményeként megállapította, hogy a másodfokú bíróság ítéletének alapját képező, a másodfokú bíróság határozatával kiegészített első fokú ítélet tényállása megalapozott.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás - melyet a másodfokú bíróság irányadónak fogadott el - az iratok tartalma alapján a vádlott korábbi elítélései tekintetében azonban kiegészítésre szorul annyiban, hogy a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság az 1988. szeptember hó 30. napján kelt B.1130/1988/11. számú, illetve a másodfokon eljáró Legfelsőbb Bíróság az 1989. május hó 12. napján kelt és jogerős Bf.I.354/1989/8. számú végzésével elbírált cselekmények közül a vádlott a terhére megállapított különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettét 1988. május 24. napján, míg a hivatalos személy elleni erőszak büntettét és a fogolyszökés büntettének kísérletét 1988. július 10. napján követte el (első fokú ítélet 3. oldal 4. pont alatt feltüntetett korábbi elítélés).

Ezzel a kiegészítéssel a tényállás mindenben megalapozottá vált és a harmadfokú eljárásban is a felülbírálat alapját képezte [Be. 388.§ (2) bekezdés].

A Kúria álláspontja szerint az első- és a másodfokú bíróság a sértett sérelmére elkövetett élet elleni cselekmény kapcsán okszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére, amelyet a rendelkezésre álló bizonyítékok - így különösen a vádlott nyomozati vallomása, a bűncselekmény elkövetési helyszínén, a lakásban tartózkodó S. P. és B. A. tanúvallomása, a beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemények - kétséget kizáróan alátámasztanak.

Az eljáró bíróságok indokolási kötelezettségüknek eleget tettek, igazságügyi szakértő bevonásával vizsgálták a elkövetés eszközét, a szűrés helyét, a szűrés nagyságát és intenzitását, vizsgálták a vádlott elkövetés utáni magatartását, azt, hogy a vádlott maga akadályozta meg a mobiltelefonok összetörésével azt, hogy a sértett számára segítséget hívjanak. A vádlott érvelésével ellentétben az elsőfokú bíróság kellő indokát adta annak, hogy mely

bizonyítékokból vonta le azt a ténybeli következtetést, miszerint a vádlott az ún. Zepter nagykéssel okozta a hasi szúrt sérülést.

A Kúria a 15. számú Irányelvben (Legfelsőbb Bíróság) hivatkozott, e bűncselekménynél vizsgálandó büntetőjogi főkérdések megítélésében osztotta az első- és másodfokú bíróság álláspontját a tekintetben, hogy figyelemmel az elkövetési eszközre, a célzott testtájékra, az erőbehatások számára és nagyságára, az okozott sérülések jellegére, a vádlott szándéka a sértett megölésére irányult.

Abban az esetben ugyanis, amikor az elkövető a halálos eredmény bekövetkezését kívánja vagy ebbe belenyugodva cselekszik, vagyis ha nem az élet veszélyeztetésére, hanem a halálos eredmény létrehozására irányul a szándék: emberölés, illetőleg kísérlete megállapításának van helye akkor is, ha magatartásának folyamányaként akár semmiféle sérülés nem keletkezett vagy éppen életveszélyes sérülés keletkezett.

Jelen ügyben a Kúria a másodfokú bíróság álláspontját osztotta akkor, amikor azt állapította meg, hogy a vádlott az ölési cselekményt egyenes szándékkal követte el. A másodfokú ítélet indokolásának 7. oldal negyedik bekezdés utolsó előtti mondatából azonban kirekesztette azt a félreérthető megfogalmazást, mely szerint a vádlott azzal is tisztában volt, hogy a sértett a szúrásokba belehalhat, ez azonban nem érdekelte. A rendelkezésre álló, fentiekben hivatkozott alanyi és tárgyi körülményekből, abból, hogy a vádlott a sértett bántalmazása során kést váltott, valamint a kitartó elkövetésből egyértelműen következik, hogy a vádlott akarta, kívánta a sértett halálát, vagyis egyenes ölési szándékkal cselekedett.

Törvényesen került sor a vádlott bűnösségének megállapítására a sértett sérelmére elkövetett kifosztás büntetében. Az irányadó tényállás szerint a vádlott, miután hasba szúrta a 30 cm nagyságú Zepter késsel a sértettet, a kést és a sértett mobiltelefonját magához vette, majd a lakásból eltávozott.

A Btk. 322. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerinti büntetett az követi el, aki az idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett az általa más bűncselekmény elkövetése során alkalmazott erőszak, avagy élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés hatása alatt álló személytől vesz el. E bűncselekmény esetén az elkövető a sértettnek az általa létrehozott állapotát kihasználva, az erőszak vagy fenyegetés hatása alatt álló sértettel szemben hajtja végre az elkövetési magatartást képező dologelvételt. Ehhez képest a bűncselekmény elkövetési magatartását az valósítja meg, aki megelőzően a sértettel szemben erőszakot vagy fenyegetést alkalmazott, majd ezt követően alakul ki a dolog elvételére irányuló szándéka, s az eltulajdonítást nyomban ezután végrehajtja.

A kifosztás megvalósulása szempontjából tehát közömbös, hogy az eltulajdonítást követően mit tesz az elkövető a dologgal, például

eltörte utóbb, vagy nem. Ez a bűncselekmény szempontjából irreleváns, értékelés alá nem eső utócselekmény.

Amint arra a Legfőbb Ügyészség helyesen hívta fel a figyelmet, az első- és másodfokú bíróságok törvénysértően állapították meg a vádlott bűnösségét a sértett sérelmére elkövetett, a Btk. 324.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő rongálás vétségében. Az irányadó tényállás szerint a vádlott 2009. májusától élettársi kapcsolatban élt a sértettel. 2010. május 13-án a vádlott, a saját féltékenységet felfokozva olyan dühödt állapotba került, hogy a sértett lakását, és az abban a sértett kizárólagos tulajdonát képező vagyontárgyakat megrongálta, és ezzel a sértettnek 80.750 forint kárt okozott.

A Btk. 137.§-a 6. pontja értelmében hozzátartozó az élettárs. Mind az elkövetéskor, mind az elbíráláskor hatályos Btk. 331.§-a szerint a személyi vagyont károsító rongálás miatt az elkövető csak magánindítványra büntethető, ha a sértett a hozzátartozója.

A Kúria, mint harmadfokú bíróság megállapította, hogy a sértett magánindítványt nem terjesztett elő. A rendelkezésre álló nyomozati iratok szerint a sértett feljelentést nem tett, rendőrségi tanúkihallgatásai során magánindítványt nem terjesztett elő, a nyomozati iratok között olyan jognyilatkozata sincs, hogy ezzel a jogával élni akar, a tárgyaláson nem tett vallomást.

Miután a Btk. 22.§-ának h) pontja szerint a magánindítvány hiánya a büntethetőséget kizárja, ezért a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét a sértett sérelmére megvalósított rongálás vétsége tekintetében hatályon kívül helyezte, és az eljárást megszüntette a Be. 373.§-a (1) bekezdés b) pontja, a 385.§-a és a Be. 398.§-a alapján.

A vádlott fellebbezésében foglaltaktól eltérően az eljáró bíróságok a törvénynek megfelelően állapították meg a vádlott különös visszaesői minőségét az emberölés büntettének kísérlete bűncselekményében.

A Btk. 137.§-ában meghatározott Értelmező rendelkezések 14. pontja értelmében visszaeső a szándékos bűncselekmény elkövetője, ha korábban szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, vagy annak végrehajtását részben felfüggesztették, és a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb bűncselekmény elkövetéséig három év még nem telt el;

a 15. pontja szerint különös visszaeső az a visszaeső, aki mindkét alkalommal ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekményt követ el.

A vádlott korábbi elítéléseit alapul véve - melyet az elsőfokú bíróság rögzített, és amelyet a harmadfokú bíróság kiegészített -

megállapítható, hogy jelen ügy szempontjából a visszaesést megalapozó korábbi elítélés a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1988. szeptember 30. napján kelt B.1130/1988/11. számú, illetőleg a Legfelsőbb Bíróság 1989. május 12. napján kelt és jogerős Bf.I.354/1989/8. számú végzése, melyben a vádlottat különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette, hivatalos személy elleni erőszak büntette, fogolyszökés büntettének kísérlete miatt - mint többszörös visszaesőt - életfogytig tartó fegyházbüntetésre és tíz év közügyektől eltiltásra ítélte.

A Csongrád Megyei Bíróság a vádlottat az életfogytig tartó szabadságvesztésből 2009. március 16. napján feltételes szabadságra bocsátotta, azzal, hogy a feltételes szabadság próbaideje 10 év, egyben elrendelte pártfogó felügyeletét.

Figyelemmel ekként a jelen ügyben elbírált bűncselekmény elkövetési időpontjára (2010. május 16.), arra, hogy az újabb szándékos élet elleni bűncselekményt korábbi életfogytig tartó szabadságvesztésből történő szabadulását követő 3 éven belül követte el, valamint arra, hogy a korábbi elítélés tárgyát képező különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette és a jelen elítélés tárgyát képező emberölés büntettének kísérlete cselekmény ugyanolyan bűncselekménynek minősül, a vádlott emberölés büntette kísérleteként értékelt cselekményénél a különös visszaesőként történő elkövetés, mint minősítő körülmény megállapítása törvényes.

Az eljáró bíróságok törvényesen állapították meg azt is, hogy a vádlott erőszakos többszörös visszaeső.

A 83/2010. BK. vélemény (Legfelsőbb Bíróság) értelmében az erőszakos többszörös visszaeső olyan többszörös visszaeső, aki mindhárom alkalommal személy elleni erőszakos bűncselekményt követett el. Az erőszakos többszörös visszaesőt tehát az erőszakos többszörös visszaesőkénti minősítését megelőzően már két alkalommal személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt ítélték végrehajtandó, vagy végrehajtásában részben felfüggesztett szabadságvesztésre. A személy elleni erőszakos bűncselekmények felsorolását a Btk. 137.§ 17. pontja tartalmazza.

A személy elleni erőszakos bűncselekmények miatti alapelítélést, a visszaesőkénti elítélést, mint a többszörös visszaesőkénti elítélés feltételeit mindig egymáshoz képest kell vizsgálni. Ennek megfelelően a háromévi időtartamnak a személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt kiszabott szabadságvesztés büntetés kitöltésétől, vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb személy elleni erőszakos bűncselekmény elkövetéséig kell eltelnie ahhoz, hogy a Btk. 137.§ 17. pontjának eredményeképpen a visszaesőkénti elítélés jelentőséggel bírjon. Úgyisintén a személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt történt visszaesőkénti elítélés kitöltésétől vagy végrehajthatóságának megszűnésétől kell számítani az újabb három évet, amelyen belül kell megvalósulnia annak az újabb (harmadik) személy elleni erőszakos bűncselekménynek, amely -

a felsorolt előzményekre figyelemmel - a 137.§ 17. pontja szerinti erőszakos többszörös visszaesőkénti minősítést megalapozza. Ekként a korábbi elítélések adatai alapján megállapítható, hogy a vádlottat

- a Miskolci Városi Bíróság az 1987. április 24. napján jogerős 13.B.2940/1986/3. számú ítéletével személyi szabadság megsértésének vétsége és más bűncselekmény miatt - mint többszörös visszaesőt - 7 hónap börtönbüntetésre ítélte, melyből 1988. február 19. napján szabadult;

- a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság az 1988. szeptember 30. napján kelt B.1130/1988/11. számú, illetve a másodfokon eljáró Legfelsőbb Bíróság az 1989. május 12. napján kelt és jogerős Bf.I.354/1989/8. számú végzésével az 1988. május 24. napján megvalósított különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette, valamint az 1988. július 10. napján megvalósított hivatalos személy elleni erőszak büntette és fogolyszökés büntettének kísérlete miatt - mint többszörös visszaesőt - életfogytig tartó fegyházra ítélte (mely cselekmény elkövetési ideje a korábbi (első) elítélésben kiszabott szabadságvesztés kitöltésétől számított három éven belül van), s melyből a vádlott 2009. március 16. napján szabadult feltételes szabadságra bocsátás kedvezményével;

- végül jelen ügyben a különös visszaesőként elkövetett élet elleni cselekmény elkövetési ideje 2010. május 16. (ami a korábbi (második) elítélésben kiszabott életfogytig tartó szabadságvesztés kiállításától számított három éven belül van).

A másodfokú bírósággal eljáró Győri Ítéltábla a büntetés kiszabása körében a súlyosító körülményeket hiánytalanul számba vette és értékelte. Ugyanakkor utalt arra, hogy nem tudott feltárni olyan körülményt, amely a büntetés enyhítését eredményezte volna.

Ezt a Kúria csupán annyiban egészíti ki, hogy az a körülmény, hogy a vádlott élet elleni cselekménye kísérleti szakban maradt, még befejezett kísérlet esetében is - mint jelen ügyben - enyhítő körülmény, ha a nyomatéma kisebb is.

Mindezek alapján a Kúria, mint harmadfokú bíróság a hatályon kívül helyező és eljárás megszüntető rendelkezés ellenére sem látott lehetőséget az életfogytig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátott, ezt követően rövid időn belül újabb - köztük élet elleni - bűncselekményt elkövető vádlottal szemben kiszabott törvényes, határozott ideig tartó büntetés enyhítésére.

Ekként a Kúria a fentiekben kifejtett indokok alapján a sértett sérelmére megvalósított rongálás vétsége tekintetében a másodfokú ítéletet a Be. 399.§-a (1) bekezdése alapján - figyelemmel a Be. 373.§ (1) bekezdés I/b.) pontjában foglaltakra - hatályon kívül helyezte, és az eljárást megszüntette.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 397.§-a alapján

helybenhagyta.

A további előzetes letartóztatásban töltött idő beszámítására vonatkozó rendelkezés a Btk. 99.§-ának (1) bekezdésén alapul.

Rendelkezett egyúttal arról, hogy a harmadfokú eljárásban a kirendelt védő közreműködésével felmerült bünyügyi költséget a Be. 385.§-a, valamint a 381.§-ának (1) bekezdése alapján a vádlott viseli.

A harmadfokú bíróság ítélete - a Be. 588.§-ának (4) bekezdése alapján - a meghozatala napján jogerőre emelkedik, ellene további fellebbezésnek nincs helye.

A Be. 416.§-a (4) bekezdésének a) pontja értelmében e § (1) bekezdésének a) és b) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak, ha az ügyben harmadfokú bíróság hozott ügydöntő határozatot.

Budapest, 2013. február 21.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. előadó bíró, Dr. Surdy Miklós s.k. bíró

A Győri Ítéltábla Bf.31/2012/15. számú ítélete a Kúria Bhar.II.1513/2012/9. számú ítélete folytán a vádlott tekintetében 2013. február hó 21. napján jogerőre emelkedett.

Dr. Katona Sándor s.k.
tanácselnök

A kiadmány hitelül:

tisztviselő
Bné